

30.03.2023

Nuorisoneuvoston lausunto nuorten aloitteista 1.7.-31.12.2022

Nuorten aloitteissa on noussut jälleen esille kouluarkeen liittyvät huolet ja kehityskohdat. Vaikka aloitteet eroavat sisällöltään toisistaan, toistuvana teemana nousee esille ahdistus. Sana ahdistus toistuu useassa aloitteessa ja sana ahdistus on toistunut nuorten arjessa jo jonkin aikaa. Tämän voimme nähdä myös kouluterveyskyselyyn huolestuttavista tuloksista.

Nuorten ahdistus on kasvanut paljon viime vuosina ja koronapandemian mahdollistama etäkoulujärjestelmä toimi osalle nuorista paremmin kuin läsnäolopakko. Nuorilla voi olla useita eri syitä, minkä takia koulunkäynti voi olla hetkellisesti hankalaa ja ahdistavaa. Näissä tilanteissa on parempi, että nuori voi osallistua opetukseen jollain tavalla sen sijaan, että nuori tippuisi kärryiltä kokonaan. Tärkeintä on tietysti luoda kouluista ympäristöjä, joissa ahdistus on vähäistä, mutta lyhyen aikavälin ratkaisuksi mahdollisuus etäkoulun käymiseen on ensisijaisen tärkeää. Tämä mahdollisuus ei tule luoda jokaiselle oppilaalle, vaan tapauskohtaisesti niille, jotka sitä eniten tarvitsevat ja etäkoulun tulee olla vain väliaikainen ratkaisu isompiin ongelmiin.

Lukiossa verkkokurssit eivät ole avoimina Helsingissä toimiville sopimuskouluille. Tämä aiheuttaa epätasa-arvoisen tilanteen, jossa saman kaupungin alueella oleville lukio-opiskelijoille ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia tehdä kursseja joustavasti. Erityisen epäreiluksi tilanteen tekee se, että sopimuskoulut vähentävät liki korvauksetta painetta kaupungin lukioiden aloituspaikkojen lisäämiseen.

Ahdistusta ja huonoa oloa voi esiintyä kouluissa myös ruokailutilanteissa. Yksi nuorten aloitteista käsittelee ruoka-automaattien lisäämistä kouluihin. Nuorisoneuvosto ymmärtää haasteen toteuttaa tämän kyseisen toiveen, mutta kokee huomionarvoisena keskustelun tarpeesta tarjota lounaan lisäksi myös muita ruokailuita kuten aamu- tai välipaloja oppilaille. Monen yläaste ja lukioikäisen nuoren koulupäivät kestävät aamukahdeksasta aina neljään iltapäivällä. Nuorten jaksamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää pitää energiatasot yllä. Monissa kouluissa ruokailu toteu-

30.03.2023

tetaan jo ennen yhtätoista, jolloin nuori saattaa olla pahimmassa tapauksessa jopa kuusi tuntia ilman ravintoa. Jos nuorelle ei tarjota terveellistä tapaa saada energiaa, nuorille kertyy tavaksi ostaa pullaa kaupan paistopisteeltä päivästä toiseen. Samalla täytyy mahdollistaa, että sosiaalisesta ahdistuksesta huolimatta jokainen nuori pystyy ruokailemaan, minkä vuoksi ison ja ruuhkaisen ruokalan lisäksi täytyy tarjota erityistapauksissa nuorille mahdollisuus ruokailla myös rauhallisemmassa ja yksityisemmässä tilassa.

Koulunkäynnistä täytyy tehdä kaikille mahdollista ja tätä tavoitetta edesauttaa muutokset esimerkiksi etäkoulumahdollisuuteen ja kouluruokailuun. Kaikista tärkeintä on kuitenkin kitkeä ahdistusta aiheuttavat tekijät, kuten kiusaaminen. Kuten nuoret itse mainitsevat aloitteissaan, jos nuorilta kysytään mihin koulumaailmassa halutaan muutosta, toiveet liittyvät aina kiusaamisen kitkemiseen. Kiusaamisen kitkemiseen on Helsingillä monia työkaluja ja mittareita, mutta nämä tavoitteet eivät aina heijastu nuorten päivittäiseen elämään. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että aloitteen vastauksessa mainitaan jokaisessa luokassa ja ryhmässä sovittavat pelisäännöt kiusaamiseen liittyen. Tämä kaupungin linjaus näkyy erittäin harvassa koulussa ja luokassa vaikka aloitteen vastaus sanoo että nämä linjaukset "on pakko toteuttaa". Samalla se, miten näihin sääntöihin sitoudutaan vaihtelee koulukohtaisesti. Kaupungin isojen linjausten lisäksi vaikuttaminen nuorten hyvinvointiin täytyy lähteä ruohonjuuritasolta. Aloitteen tekijät ehdottavat juuri tällaista ruohonjuuritason vaikuttamista heidän aloitteessa. Samalla aloitteen vastauksessa mainittu koulujen panostus ryhmäytymiseen on todellisuudessa kouluarjessa edelleen puutteellista. Ryhmäytymistä harrastetaan usein päivän verran kouluvuoden alussa, mutta sen jälkeen ryhmäytymisen vastuu jää usein täysin oppilaille, mikä johtaa vain osittaiseen ryhmäytymiseen. Ryhmäytymiseen täytyy panostaa ympäri vuoden ja sen suunnitteluun tulee osallistaa eniten enemmän oppilaita.

Inflaatio on nostanut kaikkien päivittäistavaroiden, mukaan lukien kuukautustuotteiden, hintoja, mikä on luonut haasteita pienituloisille perheille. Mikäli perheen käytettävissä olevat rahavarat eivät oikeassa suhteessa kohdenna nuorten elatukseen, tai mikäli perheessä ei ole avointa keskusteluilmapiiriä, on mahdollista, että nuorella ei ole mahdollisuutta ostaa itselleen kuukautissuojia. On kuitenkin huomioitava, että toisella asteella opiskelijat ovat oikeutettuja opintotukeen, mikä maksetaan opiskelijan omalle henkilökohtaiselle pankkitilille. Vähintäänkin toisen asteen opiskelijoilla on siis mahdollisuus kustantaa omat hygieniatarvikkeensa, mukaan lukien kuukautissuojat. Perusopetuksessa ongelmaa voidaan ratkaista pitämällä kuukautissuojia saatavilla sopivassa paikassa, jolloin veronmaksajille lankeavat kustannuksetkin pienenisivät verrattuna siihen, että kuukautistuotteita jaettaisiin myös toisen asteen opiskelijoille. Kau-

30.03.2023

pungin tehtävänä ei ensisijaisesti ole ihmisten elämänhallinnasta huolehtiminen, vaan se on perheiden ja jokaisen yksilön vastuulla. Toisen asteen oppilaitoksissa kuukautissuojien jakaminen olisi ongelmallista myös siksi, että silloin tukea valuisi opiskelijoille, joiden kotikunta ei ole Helsinki. Perusopetus järjestetään yleensä lähikouluperiaattella, jolloin ulkopaikkakuntalaisia on huomattavasti vähemmän.

Kuukautisköyhyydestä erillään on muistettava, että kuukautiset voivat alkaa opiskelijalla milloin tahansa koulupäivän aikana ja niihin ei voi aina välttämättä varautua. On siis tärkeää, että kuukautistuotteet olisivat nuorille helposti saatavilla akuuttiin tarpeeseen.

Peruskouluissa jaetaan tarpeen mukaan ilmaista ja helposti saavutettavaa ehkäisyä. Tämä järjestelmä on osoittautunut toimivaksi. Kuukautistuotteiden tarveperusteinen jakaminen lienee myös järkevämpää kuin niiden jakaminen kaikille - myös niille, joilla olisi hyvinkin varaa kustantaa ne itse.

Nuorten aloitteissa käsitellään myös yläosattomuutta kaupungin uimarannoilla. Nuorisoneuvosto kannattaa jokaisen yksilön itsemääräämisoikeutta ja mahdollisuutta päättää itse omasta pukeutumisestaan, kunhan se ei häiritse muita. Nuorisoneuvosto on tehnyt 27.10.2022 esityksen liikuntajohtajalle, että kaupungin uimarantojen ulkoiluohjetta tarkennettaisiin siten, että yläosattomuutta ei pidetä muita häiritsevänä tai siveellisyttä loukkaavana. Nuorisoneuvosto on esityksessään todennut, että kaupungin on pyrittävä yksiselitteiseen linjaukseen siitä, minkälaiset uima-asut ovat hyväksyttäviä uimarannoilla. Yläosattomuuden yksiselitteisellä sallimisella vahvistetaan kaikille kehoille kuuluvan yhtäläinen oikeus olla halutessaan yläosattomana rannalla.

Nuorisoneuvosto

Aisha Mahmood
puheenjohtaja

Nella Salminen
1. varapuheenjohtaja

Rosa Kumar Saarinen
2 varapuheenjohtaja